

Мергенбаева К.К.,
Әсембаева Б.О.
**Педагогикалық технологияны
іске асыру механизмі**

Мақалада білім берудегі өзара жүйелі мүмкіндіктерді жүзеге асырудағы проблемаларды атап өтпесе болмайды. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың бір ерекшелігі – оқытудың вербальды (сөйлеу) әдістерін емес, ізденушілік және шығармашылық әдістерді қолдануға көңіл бөлінеді. Жаңа ақпараттық технологияны қолдану ақпараттың мазмұнына тереңірек үнілуді мақсат етеді.

Түйін сөздер: технология, интеграция, педагогика, функция.

Mergenbaeva K.K.,
Asembaeva B.O.
**Mechanism to implement the
educational technologies**

The technology – a set of methods, processes and materials used in any kind of business, as well as the scientific description of methods suitable for the regular process. The use of new information technologies can significantly enhance the content of the material, and the use of non-traditional teaching methods can have a significant influence on the formation of practical skills, students learn the material.

Key words: technology, integration, education, function.

Мергенбаева К.К.,
Әсембаева Б.О.
**Механизм реализации
образовательной технологии**

В статье рассматривается использование новых информационных технологий, которые способны существенно углубить содержание материала: применение нетрадиционных методик обучения, которые оказывают заметное влияние на формирование практических умений и навыков студентов в освоении материала.

Ключевые слова: технология, интеграция, педагогика, функция, механизм.

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ІСКЕ АСЫРУ МЕХАНИЗМІ

Ғылым мен техниканың жылдан жылға жедел дамуына байланысты студенттерге дәріс беруде жаңа технологияларды енгізу тұлғалық қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға ерекше әсер етіп отыр. Жаңа технологияларды қолданғанда оның әрбір әдістемелік қырларын оқытушы өзі жақсы түсініп, студенттерге жеткізе білу қажет.

Сондай-ақ, Қазақстандағы білім беру ісінің әлемдік кеңістікке кіріктіру үрдісі қоғамның алдына жаңа талаптар мен міндеттерді жүктейді. Осыған орай дүниежүзілік жаһандану жағдайларына байланысты біздің еліміздің білім беру жүйесінің алдында маңызды міндет ретінде тұлғаға тәрбие мен білім беру үрдісінде қарым-қатынас мәдениетін интеграциялау талабы тұр.

Сонымен қатар, «Қазақстан Республикасында 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасы» өз бетімен білім ала алатын және алған білімін өмірдің түрлі жағдайларында қолдана білетін жеке тұлғаның қалыптасуын қамтамасыз ететін оқытудың жаңарған технологияларына көшу талабын қойып отыр. Мұндай маңызды мәселелерді шешу мақсатында елімізде бірқатар іргелі жұмыстар қарастырылып, оларды жүзеге асырудың нақты шаралары қолға алынуда. Білім саласына маман әзірлейтін оқу орындарының алдында үлкен жауапкершілік тұр. Біздің ойымызша, қарым-қатынас мәдениетін интеграциялауда жаңа педагогикалық технологиялардың орны ерекше.

Қазіргі интеграциялау, жаңа оқыту технологиясы оқу үрдісіне қажетті амал, тәсіл, әдіс, дидактикалық талап секілді психологиялық-педагогикалық іс-әрекеттердің жүйелі кешені ретінде пайдаланылады. Ол тұлғаның білім алу ынтасына, оқу-іс-әрекетіне, оқытушылардың интеллектуалдық, шығармашылық қызметі болып табылатын педагогикалық іс-тәжірибесінің нәтижелілігіне, жинақтылығына ұтымды әсер ететіндей оқу-тәрбие үрдісінің басты күре тамырының рөлін атқарады. Педагогикалық технология – оқу-тәрбие үрдісінің шығармашылық түрде терең ойластырылған көптеген факторлардың үйлесімділігі, оқыту мен тәрбиенің тиімділігін қамтамасыз ететін жаңа құрамдас бөлігі.

Педагогикалық технологияны іске асыру механизмі шығармашылық өзін-өзі дамыту іс-әрекеті мен өзін-өзі анықтау, өзін-

өзі жетілдіруге бағыттайды. Кәсіби шеберліктің жоғары шегі шығармашылық еңбек, оқу-тәрбие үрдісін жаңашылдықпен, өзгеріспен құра білу, яғни интеграциялық қызметті жүзеге асыру. Болашақ маманды даярлау тұжырымдамасы оқыту үдерісін ұйымдастыруда анықталған кемшіліктерді жоюға көмек көрсетеді.

Педагогикалық технология ғылыми оқытудың тиімді жолдарын зерттеуші және оқытуда пайдаланылатын әдістердің, ұстанымдардың жүйесі, сондай-ақ оқытудың нақты үрдісі ретінде қызмет атқарады.

Оқытудың жаңа технологиясы үш кезең бойынша қолданылады: қызығушылықты ояту, мағынаны тану, ой толғаныс. Осы кезеңдердің ұтымды өткізілуі мынадай нәтиже береді: тұлға басқамен қарым-қатынас жасай біледі, басқаларды тыңдауды, кез-келген жауапқа сыйластық, түсіністікпен қарауға, өз ойын топ алдында ашық айту, қорғай білуге, керек кезде өз көзқарастарын өзгертуге үйретеді, дамуын қамтамасыз етеді, тұлғаның оқу мотивациясы өзгереді, өз бетінше ізденуге үйретеді.

Бүгінгі таңда пайдаланып жүрген технологиялардың бірі, дамыта оқыту технологиясы – күрделі құрылымды, біртұтас педагогикалық жүйе. Оның нәтижесінде әр тұлғаның өзін-өзі өзгертуші субъект дәрежесіне көтерілуі көзделіп, оқыту барысында оған лайық жағдай жасалады. Дамыта оқытудың дәстүрлі оқытудан айырмашылығы: көздеген мақсатында, мәнінде, мазмұнында дамытушылардың негізгі факторында. Ендігі бір көп сұранысқа ие болған, әрі оқытушылардың пайдаланып жүргені – деңгейлеп оқыту технологиясы, оның ерекшелігі – тұлғаның сабақ барысында бірнеше жұмыс жасай алатындығында, сонымен бірге қазіргі жаңа технологиямен оқыту барысында компьютерлер мен олардың бағдарламалары біздің қоғамымыздың маңызды бөлігіне айналды. Олай дейтініміз, бүгінгі таңдағы жаңадан шығып жатқан электронды оқулықтар жаңаша оқытуды, жаңа оқу әдістерін жаңа мазмұнды қажет етеді. Сонымен қатар, сабақ типінің бір-біріне ұқсамайтын бірнеше жолдары бар. Сабақтың дидактикалық мақсатына, сабақ үрдісінің негізгі кезеңдеріне, материал мазмұнына, оқыту әдістері мен студенттердің оқу еңбегін ұйымдастыру тәсілдеріне байланысты: жаңа білімдерді хабарлау, меңгерту, білімдерді бекіту, дамыту, білімдік, біліктік дағдыны қалыптастыру; қайталау, пысықтау, дағдыларды бекіту; бақылау, тексеру; аралас; жинақтап қорыту және оқығанды жүйеге келтіру сабақтары қарастырылатынын ескере отырып, сабақтың түрлі жіктемесі бар екенін ескер-

ген жөн. Әрбір сабақ тұтас педагогтік үдерістің қызметін орындайды.

Көрнекілік әдісі: иллюстрациялау (плакаттар, карталар, суреттер, портреттер), демонстрациялау (құралдармен жұмыс, іс-тәжірибе жасау, техникалық құралдар, препараттар), бейне фильмдерді демонстрациялау, оқу телекөрінісін пайдалану. Кітаппен жұмыс әдісі: оқу, жаттау, жалпы қарап шығу, мазмұндау, жоспар құру, конспектілеу; реферат жазу, кесте, индуктивтік және дедуктивтік оқыту әдістері; репродуктивтік және оқытудың проблемалы-ізденіс әдісі; оқытушының басшылығымен және өздік жұмыс әдістері; эксперименталды сабақ әдісі: ізденіс әдістері; коммуникативтік әдістер, интерактивтік оқыту әдістерінде интеграциялау маңызды.

Студент ұсынылған пәнді жүйелі де, дәйекті түрде баяндап беруге, ақыл-ой қабілеттерін дамытуға, олардың дүниеге көзқарасын интеграциялауға мүмкіндік береді. Сабақта студенттер білім жүйелерімен ғана емес, сондай-ақ танымдық әрекет әдістерін игереді. Бұл – білім алуда студенттерді дербес жұмысқа тартудың аса маңызды шарты. Сабақты ұйымдастыру формасы: экскурсия, семинар, конференция, бригадалық, жарыс, сайыс, іскерлік іс, электрондық оқыту, эвристикалық сабақ, шығармашылық, өзара оқыту, рольдік ойындар, мәселе қойып оқыту, презентация, ұжымдық, интеграциялық тренинг, фронтальдық, жеке жұмысты ұйымдастыру, топтық жұмысты ұйымдастыру, жаңалық ашу түрлерін жаңа ақпараттық технологияның көмегімен интеграциялау да маңызды.

Бүгінгі таңда білім беру жүйесін ұлттық, әлеуметтік-экономикалық, рухани және мәдени құндылықтармен біртұтас қарастыра отырып, ақпараттық қоғамдағы өзгерістерге сай түбегейлі қайта қарастыру орынды болмақ.

Педагогикалық жаңа технологиялар мен әдістемелік тәсілдерді пайдалану оқу үдерісін жетілдіру мен студенттердің оқуға деген ынтасын арттыруға, олардың өзін-өзі бақылай біліп, жауапкершілікті арттыруға, жоғары білікті маман ретінде қалыптасуға көп көмегін тигізуде.

Сондай-ақ, мемлекеттік тілде оқулықтар дайындау, сондай-ақ материалдық-техникалық базаны күшейту – алға қойылған үлкен мақсат десек те болады.

Ең бастысы келешек мамандар жаңа технология бойынша, тиянақты білім алып, заман сұранысын қанағаттандыратын ІТ технологияларды игере білуі тиіс. Келешекте білімді мамандар халықтың әл-ауқатын арттыруда шешуші рөл атқаратын болады. Біздің қоғамға жоғары білікті, талғамы биік, ұшқыр идеялы жас буын қажет.

Әдебиеттер

- 1 Андреев В. И. Педагогика. Учебный курс для творческого саморазвития. 2-е изд. -Казань, 2000.
- 2 Педагогика. Педагогические теории, системы, технологии. Под ред. С.А.Смирнова. 3-е изд. – М.: Академия, 1999.
- 3 Хуторской А.В. Современная дидактика. – Спб: Питер, 2001.
- 4 Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика. Научное издание. – М.: Изд-во УНЦ ДО, 2005.

References

- 1 Andreev V. I. Pedagogika. Uchebnyj kurs dlja tvorcheskogo samorazvitija. 2-e izd. – Kazan', 2000.
- 2 Pedagogika. Pedagogicheskie teorii, sistemy, tehnologii. Pod red. S.A.Smirnova. 3-e izd. – M.: Akademija, 1999.
- 3 Hutorskoj A.V. Sovremennaja didaktika. – Spb: Piter, 2001.
- 4 Hutorskoj A. V. Pedagogicheskaja innovatika: metodologija, teorija, praktika. Nauchnoe izdanie. – M.: Izd-vo UNC DO, 2005.